

SZERKESZTŐI IRODA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények ezimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hónapra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Beke-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sorai: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitólíri cikkek:

garmond sor után 20 kr. fizetendő.

Kereskedelmi szerződések.

Midőn II. Vilmos német császár határozta magát arra, hogy a szövetséges államokkal tárgyalásokat kezd, miszerint ne csak politikai, hanem közgazdasági is közösen lépjenek egymáshoz, akkor már elismert volt a közép-európai államok közgazdasági összehangoltságát elismerése a ebből kifolyólag a mostan törvényhozási tárgyalás alatt álló kereskedelmi szerződések létrejöttének sikere.

Mert ugyan mi akadályozhatta volna meg a szerződések létrejöttét? A közgazdasági politika, melyet a német-francia háború után halvány eredményezéssel Franciaország, sőt a nyomban erősebb árnyalattal Németország, vagy helyesebben Bismarck megalkotta, a protekcionizisták elenyésző kisebbségétől eltekintve éppen azon államok lakosságának kárára vált, melyek önmagukat, illetőleg közgazdaságiakat akartak megvédeni az elzárkózó közgazdasági politika által. Itt is bizonyult annak igazsága, hogy a világ folyását, vagy az emberi tevékenység és megélhetés feltételeit, illetőleg közgazdasági irányát egyes államok és személyeknek csak pillanatnyi lehet feltartóztatni azon útjában, amelyre a különböző közgazdasági áramlatok az ő természetes erejükkel irányítják. Az a kis haszon és megelégedés, melyet az eddig folytatott és most bukó félben levő közgazdasági politika hozott az egyes nemzetek különböző társadalmi rétegeinek, elenyésző csekély volt az állami mérlegben, melyhez a kalamitásokhoz képest, a mélt az az óriási nagy többségnek hozott. Mihelyt egy államfőre elég rugodtsággal és éleslátással birt a követelt politikának mérlegéből levonni a következtetést, akkor az illető állott, ha tetterős, meg is volt az elhatározás érvelve a bukott politikának elhagyására.

II. Vilmos német császár pedig ilyen államfő, és ha a kereskedelmi szerződések a szerződő felek mindegyikének és nekünk magyaroknak is, közgazdasági téren az eddigigéi valamivel előnyösebb helyzetet teremt, ezért az értem, kizárólag a német császárt illeti, melyből kevés hullhat vissza ami hármunkra, a mint ennek ellenkezőjét már kezdik hirdetni a kormány általított epigonjai. Mert II. Vilmos volt az, ki észrevette, hogy a nagy gabonaárak bizonyos előnyt nyújtanak a német agráriusoknak, de a kenyér megdrágulása másrészt annál nagyobb károkat hajtott jogosult az elégelelnek táborába.

Már pedig ennek nemcsak az a következménye, hogy a munkások és általában a kenyérrel élők rosszabb csínálnak a politikuskok föztjén kikanalazásánál, hanem az is, hogy megdrágítja nagymértvben az ipari termékek és az összes vonja a közgazdasági fogyasztást. Hogy pedig mind ennek minő jelentősége van, különösen egy iparos országban, azt egy oly képzet és nagysejtű fejedelem, mint a német császár, hamar belátja.

E belátásnak és talán egy kis politikai vágásnak köszönhető a kereskedelmi szerződések létrejötte. Midőn Németország elhatározta tiltó és magyar vármájának lejebb szállítását, akkor tártában volt az iránt is, hogy ezáltal nemcsak a nép élelmézését mozgatja elő, hanem olcsóbbá teszi ipari termelését és ipari termékeire nézve kedvezőbb, a többi államokban a verseny és így újabb piacot szerez rószára. De nemcsak Németország elhatározására voltak befolyással az általános indokok az irányban, hogy az elzárkózó közgazdasági politika helyett a szabad kereskedelem felé közeledjenek, hanem általános szempontból harmonizál Belgiumra és Svájcra, sőt részben Olaszországra is, hol még nyomor-

momentum volt Franciaországnak közgazdasági ellensége magatartása is. A mi Ausztria-Magyarországot illeti, bennünket az általános szempontokon és Németországhoz való leláncoltatásunkon fűl az a speciális érdek is vezetett, hogy Magyarország még mindig csak kizárólag mezőgazdasági ország és így az eddigi állapottal szemben azt véljük, hogy most az új helyzetben mezőgazdasági cikkeinket jobban értékesíthetjük.

A kereskedelmi szerződéseknek tagadhatatlanul két előnyös oldala evidens. Egyrészt a vámok leszállítása megkönnyíti és élénkíti a közgazdasági szövetségre lépett Közép-Európai államok között a nemzetközi forgalmat; másrészt pedig a szerződés tartama tizenkét évre szabván meg, ezáltal az állandóság a közgazdasági kombinációk tekintetében elég hosszú időre van biztosítva és ez a közgazdasági emelést hathatósan fogja előmozdítani.

Magyarországnak azonban most sem szabad magát nagy illúzióknak átadni. Kétségtelenül előnyösebb lesz mezőgazdasági jövedelmünk, de azért igen szűk mérvben fogjuk érezni a javulást. Nem szabad elfelejtenünk, hogy Németországba való kivitelünk első sorban a nyers gypjából, sertésbőr és ágtyollakból állott és csak másod sorban vehető számításba az árpa, buza, aszalt szilva, donga és liszt kivitelünk. Igaz, hogy a sertés kivitelénél (1889-ben 13,000 drb) a vámnak 6 márkáról 5 márkára való leszállítása már tekintélyes előnyt biztosít; de már az árpánál (1889-ben 535,000 mt. másza) a leszállítás 2-25 márkáról, csupán 2 márkára történt.

Már a búzánál (1889-ben 408,000 mm.) és a liszténél (1889-ben 114,000 mm.) ismét kedvezőbb a helyzet, a mennyiben amannál 5 márkáról 3-50 márkára, az utóbbinál pedig 10-50 márkáról 7-30 márkára szállt alá a vám.

Egyáltalában, ha talpraesett és önálló termény kereskedésünk volna, a kereskedelmi szerződés által teremtett helyzetben nem volna kizárva a lehetőség, hogy a közgazdasági szövetség többi államokban, de különösen Németországban, a beviteli szükséglet tekintetében részét mi elégszük ki. Hiszen óriási szükséglet van a mezőgazdasági termények minden fajtájában az illető államokban: nevezetesen: Németország beviteli szükséglete búzából több mint 6 millió roszból, 15 millió árpából 10 millió, zabból 5-6 millió, kukoricából 4-5 millió hektóliter. Ha ezen szükségleteknek nagyobb részét elégíthetnők ki, akkor már komolyan számíthatnánk mezőgazdaságunknak az eddigigéi nagyobb jövedelméhez. De ugy ezen a téren, mint állatforgalmunk tekintetében is Bécs ragadja magához a javarészt. A míg összes kivitelünk a különböző országok között olyan arányban oszlik meg, hogy még 1888 és 1889-ben is Ausztriába való összes kivitelünk 309-334 millió, Németországba 48-48 millió Svájcba 19-11 millió, Olaszországba 4-6 millió, Belgiumba 4-1 millió forint értéket képviselt, addig a Közép-európai államokkal kötött szerződések közül a haszon igen kis mértékben fogja érinteni közgazdaságunkat. Különben is első sorban iparunk léteztése, továbbá iparunknak és kereskedelmünknek Ausztriától való önállósítása volna az első és főteendő, a mi lényegesen megjavítaná közgazdasági és vagyonszerzési helyzetünket. Erre nézve azonban éppen a német kereskedelmi szerződés egy akadályt gördített előhaladásunk elé, amennyiben kimondatott, hogy minden vasúti szállítási kedvezmény, mely belföldi terményeknek és cikkeknek adatik, megadandó az Ausztriából és Németországból jövő terményeknek és cikkeknek is. Mikép fogjuk most már a könnyebben, s olcsóbban dolgozó külföldi és osztrák ipar verseny ellenében a

belföldi iparnak megadni a külön kedvezményt. Az megint egy olyan talány melyet a kormány és pártja a kereskedelmi szerződések által teremtett helyzetben nem oldhat meg, hanem csak a választók határozott akarata az irányban, hogy iparunk és kereskedelmünk Ausztriától az önálló vámtérlet felállításá folytán függetlenítessék. Ezt pedig csak a 48-as párt tűzte ki programjába, és éppen ezért a 48-as párt az, mely közgazdasági téren is az egyedül helyes utat követi, a miért is a nemzetnek már csak közgazdasági szempontból is az 1848-as zászló körül kell sorakoznia.

M. J.

Pártélet.

Sz. Keresztúr, decz. 12.

A keresztúri választókörlet 48-as pártja ma itt, mint központon, egy szűkebb körű értekezletet tartott. Szándékosan nem írom, hogy a lelkesedés „óriási” volt, mert hiszen a ki tudja, hogy pártunk sem hivatalos nyomást nem gyakorolhat, sem jutalmul konczokat nem osztogathat, sőt inkább minden den egyes tagjától a nemzeti közboldogság, a haza dűve, függetlensége érdekében áldozatokat kíván; tudni fogja azt is, hogy a kik megjelentünk saját benső érzésünktől önzetlen hazaszeretettől lelkesülten jelentünk meg. Értekezletünknek oly lélekemelő mozgatai voltak, a minőkről fogalma sem lehet annak a — ki parancsszóra szokott lelkesülni.

Az értekezleten bizalmi férfiai által, a választó körlet majdnem mindenik községe képviselve volt.

Az értekezlet bizalmas jellegű lévén, a jelleg megértése nélkül — annak határozatairól a következőket közölhessem.

Az elsőki székelt Raffay Károly foglalta el, a jegyző könyvet Mántó György vezette.

Felolvastatt az országos 48-as pártnak a napokban kibocsátott manifestuma. Pártunk azt teljesen magáévá tette. A központi választmánynak amaz intézkedését, hogy Ugron Gábornak ez ügyben átvészlő sürgönyt küldött, helyesléssel tudomásul vette.

A 48-as párt közönségként szervezése ügyében megette a kellő lépéseket. A bizalmi férfiakat a szükséges utasításokkal ellátta.

A körlet képviselőjül egyhangulag Ugron Gábornak jelölt ki.

Nem említem, hogy a tárgyalásokban kik vettek részt, kik tartottak lelkesítő beszédet. Országos hírű nagy ember nem volt az értekezleten. De a kik ott voltak, mind nagyok a hazaszeretethen.

Midőn az értekezlet a politikai részre véget ért egy könnyekig megható jelenet következett. Arany betűkkel szeretném én ezt feljegyezni, tanúságul annak, hogy „nem fájult el még a székely-vér”, hogy az önzetlen székely nép nem felejtkezik el azokról, a kik érette munkáltak, a kik neki jó barátai valának.

Ferenczi Áron medeséri lelkész meleg szavakban megemlékezvén Orbán Balázsról, indítványozza, hogy neki Székely-keresztúron emlékoszlop állíttassék. Az indítvány köztetséssel találkozott. Gyűjtő ívek kibocsátása határozatott el, s a jelenlevők mindenike jelentkezett gyűjtő ívért. Együttal, hogy az emlékoszlopnak egy kis alapja legyen, a melyhez a gyűjtendő összegek csatoltassanak, a gyűjtés, az értekezlet eloszlása előtt, megkezdett. A kitett íven a következő adakozások történtek: Ferenczi Áron Medesérről 1 frt. Sz. keresztúrról. Raffay Károly 2 frt. dr. Gross Frigyes 3 frt. Barabás Lajos 1 frt. Macskásy Emánuel 1 frt. Mántó György 50 kr. Eltető Károly 5 frt. Szentgyörgyi Tamás 1 frt. Kövendi Károly 1 frt. Maksai Lázár 1 frt 43 kr. Mihály Dénes 50 kr. Balogh Róza 50 kr. Szabó András 20 kr. Szentgyörgyi Mózes 1 frt. Sándor János 2 frt. Uj-székelyről Raffay Károly 2 frt. Buzogány Gábor 50 kr. P. Buzogány Mózes 40 kr. Csekefalváról Olasz Domokos 1 frt. Demeter Károly 50 kr. Szabó János 50 kr. id. Lőrincz Sándor 50 kr. Német Márton 50 kr. A Siményfalváról, Német István 1 frt. Rónfalváról, Kiss Elek 50 kr. Bókór János 50 kr. Szent Ábrahámról Péter József 50 kr. Bözödről Varga Dénes 50 kr. Fülöp Miklós 50 kr. Marosi Dénes 50 kr. Marosi György 50 kr. Solyomról, Simén Elek 50 kr. Galambfalváról Lőrincz Sándor 1 frt 20 kr. Tordánfalváról, Végh Gyula 2 frt. Alsó-Boldogasszonyfalváról Ilyés Márton 1 frt. Bán Péter 60 kr. Gagy Jakab 50 krajczár Enlakáról Ádám József 50 krajczár Raffaj János 20 kr. Raffaj Dáni-150 kr. Magyán-Andrásfalváról: Farkas András 50 kr. Nagy János 50 kr. Körispatakról: Szász Dénes 50 kr. Péterfi Dénes 50 kr. Széklokmaról: ifj. Jakab József 50 kr. Jakab Áron 50 kr. Kismákról: Dávid András 1 frt. Szakál Ferencz 1 frt. Bethfalváról: Szakács János 50 kr. Szakács Áron 50 kr.

Az alap kezelésével, a gyűjtés szélesebb körben megindításával megkezdett a központi választmány. Pénztárnokoknak megválasztott Barabás Lajos lelkész, Székely-Keresztúron.

Ezerkre nem számítnak, mert tudjuk, hogy a székely nép szegény, de hisszük, hogy ha szerény kivitelben is a székely földön az első emlékoszlop, a székely nép legjobb barátja, Orbán Balázs emlékére Székely-Keresztúron fog felállítani. Legyen az emlékoszlop hirdetője a székely nép hálafele, de legyen egyszermind vezérlő csillaga is az önzetlen tiszta hazafiságnak!

E helyen is felszólítjuk mindazokat, kik előtt Orbán Balázs, emléke kedve, szíveskedjenek lelkes adományukat fennevezett pénztárnokokhoz küldeni. Az adományok, e lapok hasábjain, — a szerkesztőség szíves engedelméből, nyugtázzatjai fognak.

ss.

A nemzeti párt alakuló gyűlése.

Bartha Miklós beszéde.

Igen tisztelt közönség! Sohase éreztem a nyilvános felszólalás súlyának azt a nehézségét, melyet e pillanatban érek. Nem azért, hogy gróf Apponyi Albert után szölok, mert hiszen ezen közönség elég jóindulatú irántam arra, hogy az én szerény tehetségem és Magyarország legelső államférfia és lényes tehetségű szónoka (Zajos eljenzés) között összehasonlítást nem fog tenni. Itt tehát a verseny teljesen ki van zárva, mert mindenki felcsúsz rólam azt a józanságot, hogy nem nyujtom ki vakmerő kezemet elérhetetlen babérok után. De aggaszt mégis a felszólalás, mert az a hely, a hol állók és azok a körülmények, melyek között beszélek, minden szót, amelyet mondok, igen fontosakká tesznek.

En mélyen tisztelt elnök ur, a kolozsvári 48-as párt nevében állók itt (Eljenzés) amit mondok, azt e párt mondja; amit helyeslek, azt e párt helyesli; sőt hiszem és remélem — amár erre megbízatásom nincs — hogy mindazt, amit mondok és helyeslek, az erdélyi részekben levő 48-as párt egyetlen tagja sem fogja megtagadni.

A kolozsvári 48-as párt, mint compact egész, a maga jelvényével és elveivel jelent itt meg. Megjelenésünk egyedül célja, hogy összint, teljes szívvel jövő örömtünknek adjunk kifejezést a felett, hogy a nemzeti párt Kolozsvár városában e napon megalakul. A kolozsvári 48-as párt abban a meggyőződésben él, hogy a nemzeti párt győzelme a meggyőződésünk is, a veresége a mi vereségünk is. Ezen győzelem és ezen vereség esélyei az öszinteség azon mértékétől függnek, amely mértékben e két párt férfiai egymást kölcsönösen támogatják. Nézetünk szerint a megegyezés nem is nehéz, mihielyt mindenki, e pártoknak minden férfi azzal az elhatározással megy a harcba, hogy ott egy közös, egy kártekonny ellenséget kell megverni. (Igaz, ugy van, eljenzés.) Az, hogy a nemzeti párt előbb-utóbb kormányra fog jutni és ekkor a 48-as pártban az elvek zűrzavara állhat be, minket nem aggaszt; nem csak azért nem, mert a fegyverbarátság köztünk csak a választások idejére köttetik, hanem akkor se aggaszt, ha a jövőbe pillantunk be. (Halljuk, halljuk!)

En a nemzeti párt irányzatában két fő törekvést látok kidomorodni. Egyik Magyarország magyar voltának megszilárdítása (Ugy van); a másik a közkormányzat megteremtése a rátpadók fekélyektől. (Igaz, ugy van.) Mind a két törekvés egyszersmind a 48-as párté is és mind a két törekvés oly természetű, hogy a választások lezajlása után is fennmarad, hogy a sajtóban és parlamentben tovább folytatassék.

Mikor a nemzeti párt azt az elvet vallja, hogy a magyar állam — nemzetiségi és nyelvkülönbőség nélkül — minden honpolgárnak egyenlő kissek szerint szolgáltatása ki a hazaszeret és minden honpolgárnak

egyenlő kissek szerint rakja a terhet; de hozzáteszi, hogy mint követelő feleket, mint igazságot kereső feleket az egyéneket elismere, de nemzetiségi és faji csoportot, mint követelő félt az állammal szemben nem ismer el: akkor a nemzeti párt megtalálta annak a nemzetiségi kérdésnek, amely ama bizonyos chaoticus ködbe van burkolva, a helyes és nézetem szerint, egyedüli megoldását. (Élénk helyeslés.)

Ha ezt az elvet állandóan hangoztatjuk és állandóan magyarázzuk, előbb-utóbb a nemzetiségek is rá fognak jönni, hogy a mit ők kívánnak, mikor fajcsoportonként és compact nemzetiségekenként jelennek meg, mint követelő felek az állammal szemben, hogy kívánságuk megvalósítása, teljesítése Magyarországon nem lehet, mert megbontja jogegyenlőség tanát, s romlást hoz a nemzetiségekre. Mert ha mint követelő felek fajcsoportonként jelennek meg az ország színe előtt, semmi se gátolhatja meg a magyar fajt, hogy ő is mint fajcsoport jelenjék meg. És minthogy e követelés természetzerűleg versengést idéz elő s minthogy minden versenyben és erőmérkőzésben a legerősebb fél győz, Magyarország területén pedig az összes fajok közt a magyar nemzet egy számúban, mint politikai értekezésben a legerősebb faj, tehát a győzelem pálmáját minden versengős alkalmával ő vinné el, minden mérkőzés a többi faj vereségét jelentené, s e vereségek hosszú láncolata megsemmisüléssel végződne.

Ily politikai keretben ezen az állapoton csak egyetlen esetben lehet segíteni; az orvosszer a nemzetiségekre nézve az lenne, hogy Magyarország arra határozza magát, hogy magát politikailag és területileg feldarabolja; ez megóvná a nemzetiségeket a végpusztulástól, mert védbástyákat állítana nekik, de ez Magyarország névére az öngyilkosság politikája volna. (Igaz, ugy van.) Egyének lehetnek és vannak öngyilkosok, oly ország azonban, amely ezer évi viszontagságot állott ki, nem határozza arra magát, hogy öngyilkos legyen. (Zajos helyeslés.)

Másik fő örkése a nemzeti pártnak a közkormányzatnak megtisztítása a corruptionsától. A hivatalos Magyarországnak a politikai bűnöknek egész serege tőtt tanyát (Igaz!), odáig jutottunk, hogy ma nálunk nincs erkölcsi lehetetlenség (Igaz!) minden szabad az igazság szolgáltatásában (Ugy van!) Sőt eljutottunk a szerencsétlenség ama nagy fokához, hogy nálunk immár meg a törvénynek sincs tiszteletet parancsoló ereje. Az emberek kezdenek nem bízni az intézmények hatásában és már se bíznak a jog oltalmazásában. Az állam egy mindenható lény, amelynek nevében szabadon garázdálkodnak. Az egyén az áldozat, mely dolgozik, küzd és fárad és vonaglik azon lecsúszó érzés hatásai alatt, hogy ugy lelkiismeretének szabadsága, mint munkájának gyűlöltése bizonytalanná vált a hatalom szégyes erőszakoskodása által. (Igaz Ugy van, Eljenzés.)

Tekintsék meg urak, hogy mi lett a történelmileg büszke és férfias magyar nemzetből? (Halljuk!)

Nem látják-e a szerencsétlenség azon nagy seregét, kiket a választási urnához vonszolnak, hol megtagadják jobb meggyőződésüket, mert veszélyeztetve érzik létfontosságukat és családok érdekeit? (Igaz, ugy van.) Nem látják a csuszás-mászásnak undorító képét egész tömegekben, kik levelekztek az emberi méltóságot, számtaluk keblükből a nemesebb eszményeket s mindig készen állanak arra, hogy megtagadják a jogot, csak-hogy szolgálhassák a natumal. (Igaz! Ugy van!) Nem látják az éhes és falánk csoportokat, akik mindent követelnek az államtól, de semmit nem adnak a hazának? (Zajos helyeslés és eljenzés.) Nem látják, hogy nálunk nincs parlamenti rendszer? Igen van egy többség, melynek tagjai kijelölte a kormány, megválasztotta a kormány, a melynek parancsol a kormány. (Ugy van!) Ez nem az alkotmányos ellenőrzés parlamenti rendszere, ez az alkotmányos mezbe burkolt cölödrendszer (Élénk hosszas helyeslés.) az a legelvetemlebb és legterhetlenebb abszolutizmus, a többség uralmának abszolutizmusa. — (Ugy van! Zajos helyeslés és eljenzés.)

Valóban urak szerencsétlen nemzedék a miénk, de ha a nemzeti párt az említett elveket megvalósítja, az én meggyőződésem szerint a szerencsétlenség jó része lesz lemelve a nemzet vállairól (Igaz!) És mi 48-as párt mégse olvadtunk össze a nemzeti párttal, mert minket az a cél, melyet e párt nemes hazafisággal kitűzött, nem elégít ki; a mi politikai kredónk egy független Magyarország a Habsburgok uralma alatt az államiség minden attributumával. De ha nem is egyestíthetünk a nemzeti párttal, támogatni fogjuk, támogatunk k-l e pártot, mert e párt érintett elveinek megvalósítása nem egyéb, mint utengyetés Magyarország függetlenségé felé (Élénk helyeslés.)

Mert ne ámsítsuk magunkat 48-as polgártársak! Ugrás nincsen a természetben és nincsen a politikai életben sem a mig békében élünk. Igen is el fog jönni a mi időnk is (Igaz élen) el kell jönnie, mert a gondviselés nem várja meg, hogy egy ily sokat

szenvetett nemzet idegen érdekek vontató kötelén sorvadjon el; de annak az időnek meg kell érni, azt az időt a nemzeti párt érleli meg. Majd, ha beteljesedik az az idő, akkor oda állunk hozzájuk és amily ösztönnyel nyújtjuk most barátjaink a fegyverbírásra, époly határozottan fogjuk nekik odaiktatni: bevezetődött a tífeladatokat, adjátok nekünk helyet, mert mi nálatok is jobbat akarunk (Élénk helyeslés).

Igen tisztelt elnök ur! ily gondolatok mellett jelent meg a kolozsvári 48-as párt ez értekezlet; ily gondolatok mellett kívánunk ösztön szívből minél több sikert a nemzeti pártnak; ily gondolatok mellett kiáltjuk ösztön szívből: Éljen gr. Apponyi Albert! (Zajos éljenzés és helyeslés taps, szónókat többen üdvözlök).

Dr. Groisz Gusztáv beszéde.

Tisztelt közönség! Két képet láttunk ma előnkbe terjesztve. E képek vázlatai rég ismeretesek, de a vázlat, ha még oly jó is, csak vázlat marad, bevégzetté a mesternek utolsó mesteri művésze által válik. Nemcsak tudtuk, de mélyen átértézték önök mindnyájan — azt hiszem — különbség nélkül azon igazságokat, melyek elhangzottak itt a jelenlegi kormányzat, Magyarország jelenlegi helyzetének vázolásáról. Szívtükből jött a szózat, melyet szeretett és tisztelt pártvezérünk (Eljén! Éljen!) oly ékes szavakban előnkbe terjesztett. Az ő elveinek, a nemzeti párt elveinek kidombrítása a cél.

Egy oly képét Magyarországnak láttuk itt ma, mely méltó a mesterhez s melynek meg kell valósnia, mert Magyarországnak erősen, egységesnek nemzetnek, mulhatatlan lenni kell. (Helyeslés.) És tisztelt uraim, ha valaha, úgy most az ideje, hogy e megvalósulás tényét vállaljuk; a türelem már véget ért, megérett minden arra, hogy hazafias érzelmű polgárai Magyarországnak kezét fogva, mindent alkövesse, hogy érvényre juttassák azon elveket, melyek a jövő Magyarország nemzeti irányának megállapítását biztositják. (Helyeslés).

Minden lehető mód és alkalom nyújtva van. Hiszen jól lett meggyezve, hogy ma már még azoknak soraiban is, akik a kormányt támogatják — nem mondom épen kivétel nélkül — sokszor aggályok merülnek fel, gyakran kétely fészkel szívében, gyakran azon gondolat ébredhet bennük: vajon helyes-e a kormány irányzata. (Ugy van! Ugy van!)

Midőn elérkezett az idő, hogy még a támogató sereg is aggódik és kételkedik, akkor az ellen seregének, aki azon szent meggyőződésben él, hogy elvei útján képes lesz felvirágoztatni Magyarországot: fel kell használni ez alkalmat (Ugy van!), fel kell használni különösen akkor, midőn a viszonyok kedvezők a szövetség szempontjából. Tisztelt polgárok: itt arról van szó, hogy egyesült erővel lehet tenni azt, amit az ellenzék minden árnyalatát kivétel nélkül akar: lehet tenni azt, hogy Magyarország nemzeti irányban fejlődjék (Helyeslés).

Láttuk azt, hogy a hazában létező minden ellenzéki pártállományban kész az akarat, kész a megállapodás arra nézve, hogy ily célra, csupán ily célra, elveik szigorú fenntartása mellett, a szövetséget megkötessék a közös ellenség legyőzésére.

Megvallom ösztönnyel jól esett nekem Bartha Miklós barátunk felszólalása (Éljenzés), mert felszólalásában az igaz ösztönesség kifejezését látom; jól esett mert magyagyk győződve arról, hogy legyen a szövetség bármilyen, életképes, valójában csak akkor lesz, ha az ösztönesség képezi alapját. Ezért mondom én Bartha Miklósnak és a 48-as párt erdélyi képviselőinek szívből köszönetet azon nyilatkozatért, melyet ez ünnepélyen előterjesztettek.

De tisztelt polgárok! addig, amíg nem lépünk a tettek mezejére, a szép szavak és fennkölt eszmék befészkelhetik ugyan magukat az elmékbe és szívekbe, de tettek nélkül tulajdonképeni eredményt sohasem érünk el. Hogy ezt elérjük szükséges, hogy legyen bizonyos szervezettünk, szükséges, hogy azok az erdélyi részek, melyeknek nemzeti párti érzelmű lakói eddig túlnyomóan azon bizony nem iránygondolat helyzetben voltak, hogy politikai meggyőződésüknek tényleges kifejezését — sem szavakban, sem tettekben nem adhatták, hogy tehát ezen erdélyi részekben is lehetővé váljék, hogy a nemzeti párt hívei meggyőződésüket, hitvallásukat nyilvan bevallassák az urna előtt és ott vessék meg alapját annak, hogy a nemzeti párt győzzön (Élénk helyeslés) mind a czélokra szervezetre van szükség és én bátor vagyok erre nézve egy határozati javaslatot előterjeszteni: (felolvassa a javaslatot, melyet általános helyesléssel elfogadnak).

Beúthy Ákos beszéde.

Tisztelt gyűléseket! Abban az időben, mikor mint kezdő ember a politikában Bihar megyének jegyzője voltam s az a feladat várhat reám, hogy szomszéd törvényhatóságokhoz esetleg felhívásokat, vagy körleveleket intézek. A megyének alispánja figyelmeztetett engem arra, hogy ezt a megszólítást használjam barátaim, testvéreim!

És én azt hiszem, hogy tulajdonképen önnel szemben is ezt a megszólítást kell használnom, mert hiszen testvéreim jöttünk ide és testvéri fogadtatásban részesültünk (Valaki: meg is érdemlik) és engedjék meg, hogy először is a párt nevében, a melynek szerény tagja vagyok, megköszönjem azt a szíves fogadtatást, a melyben részesítettek. Kötelességem azonban kimenteni több társamat, így Horánszky és Ábrányi képviselőket, a kik szívesen előttek volna, de ebben megakadályozta voltak betegségük által. Köszönetemet kívánom kifejezni a díszes hölgyköszorúnak, (Zajos éljenzés) hogy ünnepélyünk fényét emelik, győzelmiünket biztositják.

Vorbóczy István azt mondja egy helyen „hármaskönyv“-ében, hogy Magyarországon az asszonyok és leányok apáink birtokaiban nem örökösek; nem örökösödhetnek pedig azért, mert Magyarországon ellenségtől van környezve; fegyverrel hódítottatott meg és csakis fegyver képes megtartani s mert az asszonyok és leányok fegyvert nem tudnak viselni: a hazát nem védhetik meg. Nem ösmerte ő akkor Erdély asszonyait és leányait, kik bizonyára egy hatalmas fegyverrel bírnak: bírnak a szépségnek és nőiségnek fegyverével, amellyel képesek volnának — hogyha a férfiak a hazát elvesztenék — azt visszahódítani (Élénk éljenzés és helyeslés). Olyanok ők, mint a nemzetnek nemzői, kik arra tanítanak bennünket, hogy a magyar szíveket egymástól a politikai küzdelemnek elválasztani nem szabad s hogy közöttük csak egy küzdelem lehet t. i. hogy elérjük és tulszárnyaljuk egymást a közös haza javára célzó törekvésünkben.

De köszönetemet kívánom kifejezni a magam részéről és úgy hiszem pártom részéről is Bartha Miklós tisztelt barátomnak azon szép szavakért és a támogatásáért, melyben bennünket részesített. (Zajos éljenzés.) Vállvetve küzdöttünk mi az országgyűlésen és ohajtóm és remélem, hogy vállvetve küzdünk mindenütt, az ország egész területén. Az én tisztelt barátom kiemelte azt a bizonyos ellentétet, amely az ő felfogása és a miénk között létezik; kifejezte azt, hogy ők még annál is, mint a mi mi akarunk, többet akarunk. Segitse isten törekvésünkben, de mi arra vállalkozni nem merésztünk, de mi arra vállalkozni nem merésztünk, mert a biztonság követelményeit szem előtt kívánjuk tartani és főleg azért, mert mindig félünk, be cseng Deák Ferencnek, ami mesterünknek.

nek, az a monda, hogy a hazáért mindent lehet áldozni, mindent lehet kockáztatni, — csak a hazát nem!

És ha már itt vagyok és felszólaltam, méltóztatnak megengedni, hogy egy pár rövid szóval szóljak én is a helyzetről és a tendenciáról. (Halljuk! Halljuk!) Én azt hiszem, hogy az ország helyzetét s a tendenciát szignatúráját épen azok képezik, amik a mi pártunk kebelében történnek, t. i. hogy kiűztük a nemzeti párt zászlóját, felvettük a nemzeti párt nevét s letettük előbbi elnevezésünket. Ez fejezi ki a helyzet szignatúráját. — Nemzeti politikára van szükség azért, mert a nemzetnek és magyar államnak egysíntenciája forog veszélyben, kikeltt bontakoznak a mérsékelt korlátai közül, mert ott, a hol az ország egysíntenciájáról van szó, lángoló és izzó szenvedélyre, esetleg a kétségbeesés végső elszántására van szükség. (Igaz!)

Azt mondom, hogy a magyar nemzeti államiság és nemzeti karakter van veszélyeztetve. Ne méltóztatassanak azt gondolni, hogy az államok tisztán csak az ellenség ereje, csak külső támadások által vesznek el; elvesznek azok akkor, hogyha a közszellem megernyed, ha az intézmények elcsenvesznek és a nemzetnek jogositványai elkalodnak. És ma azon vagyunk, hogy Magyarországnak államisága azon a ponton van, hogy elkallódjék, hogy ez az ország elveszítse államiságát és egy osztrák provinciává süllyedjen. Nem akarok a kérdésnek részleteibe bocsátkozni, hiszen tisztelt barátom és vezérem Apponyi Albert (Éljenzés) ezt bővebben fejtegette. Csakohogy konstatálni lehet, hogy a kégyezés nem nemzeti szellemben fejlődik, de osztrák szellemben visszafordul és ha ma Deák feltámadna sirjából, erre a kiegyezésre rá nem ismerne. (Élénk helyeslés).

Azon kívül nemzeti konszolidáczióknak munkája egészen megakadt, azért, mert először; ez országunk nincs pénze kulturális és állami czélokra. Ne méltóztatassanak feltűnni annak a káprázatának, hogy a fináncziák rendbe vannak és a deficit megszűnt. Megengedem, hogy megszűnt, de hogy miként vagyunk, bizonyítja, az a körülmény, hogy egy 400 millió budget mellett ezer falu van, melyben nincs iskola. (Igaz, ugy van.) A jogállamnak consequenciája nincs lenvona. — Ami a közigazgatást illeti azt hiszem, hogy tisztelt barátom Miskolczon helyesen jellemezte azt, mikor azt mondta, hogy ebben a közigazgatásban három világrész találhatók fel: az ázsiai baszkodó, a francia bürokrácia és az amerikai zsákmány — politika (Élénk helyeslés és éljenzés).

És tisztelt polgártársak! meg van támadva és meg van hamisítva állami szerveztünknek alapja a képviselői rendszer és parlamentarizmus. Meg van azért, mert ezen apparatus nem functionál egészségére és pedig azért mert a nemzeti közszellem beteg. Beszédét a 48-as párt éltetésével végezte.

A t. Ház.

Bpest decz. 14.

A képviselőház ma déli 12 órakor Péchy Tamás elnöklété alatt ülést tartott, melyen a múlt ülése jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Perlaky Elek, a közgazdasági bizottság elnöke a Német-Olaszországgal és Belgiummal kötött kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslata vonatkozó bizottsági jelentést. Szájbely Gyula előadó pedig a védjegytörvény tárgyában Németországgal kötött szerződésről szóló törvényjavaslata vonatkozó jelentést.

Pródy Pál még bejterjeszti a közgaz-

dasági bizottság jelentését az állategészségügyre vonatkozólag Németországgal kötött szerződésről. Ezután Ugron Gábor felszólalt, hogy b. Fejérváry Géának a múlt ülésen reá vonatkozólag tett, de általa a zaj miatt nem hallott megjegyzésére feleljen.

A miniszter azt mondta, hogy ismeri már Ugron hősködését s azt kellé mértékre kell redukálni. Erre ő csak azt jegyezheti meg, hogy elegendő alkalmat nyújtott a miniszternek a hősködés kiprobálására s nem szólna mult, ha a miniszter még nem próbálta ki. E kijelentésre Péchy Tamás elnök azt a jóind és közderültséget keltő megjegyzés tette, hogy a „képviseelő uraknak netesék közbeszólani, s akkor nem lesz szükség az ily utólagos felszólalásokra“.

Báró Fehérváry miniszter az egész jelenet a t. ház nem volt a képviselőházban. — Az elnök ezután a munkarendre nézve tesz proposziót; a tanítói nyugdíjtörvény a szerdai ülésen volna tárgyalható s aztán mindjárt a kereskedelmi szerződéseket lehetne tárgyalás alá venni.

György Endre a javaslat első részét elfogadja, de azt hiszi hogy a kereskedelmi szerződéseket előbb mint egy hét előtt nem volna szabad tárgyalni. Gr. Szapáry Gyula az elnöki proposziót pártolja. A ház többsége az elnöki javaslatot fogadja el olykép, hogy a vámszerződési jelentés tárgyalása csütörtökre tűzessék ki. Ezzel az ülés véget ért.

Protekció és egyetemi tanszék.*

E címen még okt. havában jelent meg egy cikkünk, mely a mai egyetemi viszonyok corrumptált helyzetét ecsetelte, melyben különösen hangsúlyoztuk a kettős fizetést élvező protegált tanárának az állatorvosi — élettani tanszék körüli képességét.

Tudtunkkal két állami fizetést egy ember nem élvezhet, még akkor sem, ha az befolyásos professornak a fia is! Azt hisszük, hogy nem vagyunk szerénytelenek, ha gondolni merészeljük, hogy a tudós professor a mi cikkünkre szólította el a tanszéktől doktorfiát. De vajon volt-e tudomása arról gr. Bethlen András földművelési miniszter ő kegyelmességének, hogy az ő miniszterének alatt ily ferde viszonyok fordultak elő közel egy éven keresztül. Ha igen, úgy bátran kimondhatjuk, hogy tanácsadói félrevezették, nem tarták elé a valót, mert ismerve az ő igazságszeretetének fedhetetlen jellemét, ebben nemcsak, hogy bele nem egyezett volna, hanem keresztül látva a csunya clique machination, azt erősen visszaszította volna.

Sajnos azonban, hogy a clique tovább tízi mesteriségét és ami most történik, az valóban elszomorító mindazokra akiknek megadatott, hogy a színpalak mögé is tekinthessenek.

A helyett, hogy mint ilyenkor szokás ő kegyelmességének a pályázat nyilvános kiírását hoznák javaslatba, elhittetik, hogy szakemberek híján egy kis korboncztanai asszistent kell kiküldetni 1—2 hónapra külföldre, aki azután majd visszajöve bőséges (!?) tudománnyal, mint élettani tudós képes lesz generatiókat nevelni.

Hát kérdezi bátorokodunk, vajon van-e a tudományosság iránti érzékük, avagy ité-

*) Jelen cikkünk egy kiváló szakférfi tollából került, mely elég garancia nekünk, hogy szívesen fogadják. Szerk.

lőképességük azoknak, akik ilyent képesek létrehozni?

Avagy járja-e az, hogy ily fontos állás betöltésénél 1—2 ember egymás között határozza el azt, hogy erre az állásra az a protegalant, majd a másikra a tizedik fogjuk alkalmazni, nem tekintve arra, hogy az illető megfelelhet-e a kívánalmaknak, vagy nem.

Személyi érdekeknek, rosszhiszeműségnek kell az ilyent betudnunk, hacsak oly naivságot nem akarunk az illetők részéről feltételezni, hogy ők komolyan hiszik, miszerint az a korboncztanai asszistens 1—2 hónap alatt megtanulhatja úgy az élettant, hogy azt talán még előadni is képes legyen.

Reméljük, hisszük, sőt biztosan tudjuk, hogy ő kegyelmessége ezt megtudva, úgy fogja vágni e hatalmaskodásoknak és személyesen meggyőződve a dolog fonákjából haladéktalanul utasítást ad a pályázat kibetetésére.

Dr. Klugon kívül, aki a közelmúltban a budapesti egyetemre nevezetett ki tanárnak, még két physiologusa van Magyarországnak: Dr. Bikfalvy Károly egyetemi tanár és Dr. Mihájlóvits Miklós, a budapesti élettani tanszék első tanársegéde. Mindkettő jeles tehetség és képzett physiologus, mindkettőnek megvannak a maga érdemei.

Azt hisszük, hogy a közjóának tette volna eleget ama tanácsadó, ha e két physiologus közül bármelyiket is ajánlották volna ő kegyelmességének. De ehelyett, minthalljuk, talán még létezéstket is letagadtak, csakohogy egy harmadiknak, aki még nálunk is kevesebbet ért az élettanhoz — helyet biztosítsanak.

De vajon ilyen fontos tanszék betöltésénél nem kérdezzék-e véleményét Klug tanártól, akinek egyenes neveltje az államtan ajándékot egyik physiologus, a másikat pedig, akinek szakismeretét ő szintén jól ismeri, miután jelenleg is mellette működik és jóhiszeműleg ellene kifogást nem tehet, az nevelte, aki Klugból magából is physiologus csinált.

Nem tételeztük fel Klug tanárról, hogy más ajánlhatna ily állásnak betöltésénél, mint ő két physiologus valamelyikét.

Vagy talán merészeljük-e hinni, hogy Klug tanár Bpsten nem tudta volna-e kimondni magának a közbizalmat, hogy ilyen kérdésben döntő szava legyen!

Hiszen neki is érdekében van, hogy az élettani tanszék ne alacsonyítsa le a középiskolák neiuajára, ami szomorú, csakmar bekövetkezik, ha már a korboncztan asszistenteket is physiologus professornak alkalmazzák.

Való tény, hogy minden doktornak a physiologiahoz érteni, mint amely tudomány az orvostudományok erős alapja és tapasztaljuk, mennyire nem tudják megítélni fán terem a physiologia azok, akik a korboncztan asszistensben is a jövő hivatalos physiologusát látják.

Ezen szomorú budapesti viszonyok felszárítása után áttérünk ami viszonyokat mint ahol — hála az égnek — eme clique kérdések nem léteznek, ahol tanár tisztja, egyéni meggyőződésből cselekedni.

Bebizonyították ezt különösen az elmúlt év élettani tanszék helyettesítésénél intézkedtek s amikor első sorban a physiologusokat véve tekintetben, még a más szakmák miveltire is kiterjesztették figyelmüket.

És hogyha egy miniszteri rendelettel változtatja meg helyes felterjesztéseket, ma az élettani tanszék helyettesítése kezében van.

Szívből gratulálunk tanáraink és magatartásának és biztositjuk őket, hogy

hiszem e hogy története ártatlanságát meggyőző bizonyággal fog szolgálni, és a kérdésre azt mondom, hogy „Nem hiszem!“ Ha az esküdtészek előtt a védő ügyvéte gitsége nélkül mondaná el, valószínűleg szolgálna, hogy elítéljék.

Henry nincs meglepetve s alig említi el még jobban e szavakra, melyek csak a gondolatainak a viszhangját képezik. Nesbitt ur megdöbbenve kiált fel, s helyzelebbi székbe ül, s viruló arcából mindegyik szin eltűnik. — Egy ilyen vélemény egy olyan tapasztalt ügyvéd számára, a milyen Malcolm György volt, ő előtt látszott sem többnek, sem kevesebbnek, mint határozott halálos ítéletnek.

— Lehetetlen, te nem érted azt, milyen! kiáltja, hangját rekedtes szavakkal halkítva, s remélt tekintettel néz ki. Gyuri az esküdtétek is emberek, és nem gult szörnyetegek; miért ne hinnek a igazságot midőn hallják — épen úgy mint te és én?

Malcolm György nem válaszol. — dolgozik, e nagyon reménytelen esély világosságának némi sugarát igyekszik. Ami Henryt illeti, ő sem nem mond, nem beszél, tres tekintettel s mererem maga elibe, gondolatai fájdalmának a kiágyába vannak merülve.

— Ördög vigye azt a vén asszony — kiáltja Nesbitt ur végre, kit a halál mit nem tud megérteni, és a télenleg most mindenkefelett a legnehezebbnek sazik előtte — türelmetlenül tett. — Bonyosltan örlött — folytatja — ennyi a Nelsonból és még néhány orvostól bizonyt vánszint rőla, s bezzártjuk az házába mielőtt ideje lenne veszedelmével védel még több bajt csinálni.

(Folyt. köv.)

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA“.

1891. december 15

Keserű pohár.

ANGOL REGÉNY.

A DÓRA szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ számára fordította: AMICA.

XVIII.

(Folytatás.)

(37)

A mint gondolataiban e ponthoz jutott felpillant, s a Róza bánatos szemének sávr esedőli tekintetével találkozik, zavarba jön, epirol, nagyon kényelmetlenül érzi magát, mint ha gondolataiban valamivel megbántotta volna.

Fáne kisasszony, ne legyen olyan szomorú — mondja oly vidám biztató hangon amit nem érez.

Menjen szaladjon fel Milihez, és [tartsa távol ötlet innét, mert ha ő a kis orvoskáját ide betheti vége annak hogy mi eligazítsuk a dolgokat menjen tartoztassa vissza, néhány perczel ezelőtt láttam őt a kerten keresztül eljönni.

— Róza engedelmeskedik és feáll, — ámbár mostan még egy pár pillanatra sem szívesen hagyja el Henryt; de ő gyantája és nagyon helyesen, hogy Malcolm urnak valami fontos oka van arra, hogy ötlet eldölvöltsa.

Malcolm ur az ajtóhoz kíséri, és ki megy vele, és ottan visszatartóztatja, — hogy egy átható tekintet kíséretében azt mondja:

Fáne kisasszony, kegyed az előbb kérteldek bennem, kérem ne tegye azt mert azt teszi, szerencsétlenebbnek fogja magát mint a hogy a szükség kívánja.

Malcolm ur én nem kételkedhettem önben, azaz hogy önben nem de az arc kifejezése egy elváltozott! — És gondoltam attól féltem —

Mondja meg melyikben kételkedett a tetségségben, vagy az akaratomban, hogy Dacre Henrin segíteni tudjak? szakítá félbe az ügyvéd.

Egyikben sem. Azt gondoltam, hogy ön Henryben kételkedik — válaszolá a leány halkan.

De az ügyvéd gyors és határozott felelete megvigasztalja s szíve csak úgy repdes örömben.

A Dacre ártatlanságáról épen annyira meg vagyok győződve mint a magaméről, de ő a lehető legrosszabb uton jár, hogy azt bebizonyítsa.

Áz általa elmondott történet az igazság bolyegét hordja magán.

Ugy-e? szolt közbe a szegény Róza, — a szemei öröm és hála könnyekkel telnek meg.

És ugy-e borzasztó? Szegény Henry szegény Henry iszonyu elgondolni, hogy mi volt az mit ő egész idő alatt magába zárva szenvedett.

Igen, és én azt kívánom, hogy bár a feleség halálakor egy kissé közlekenyebb lett volna gondolja Malcolm György magát bant. — Ez az ok nélkül való titkolózás, meglehetősen akadályos fog bizonyulni az utunkban.

Mi az ördögért nem szóltott akkor vagy legalább halgatott volna most?

De bosszúságát kételyeit és zugolódásait magában tartja, s Rózával az igérettel távolítja el, hogy mindent megtesz amit egy férfi tehet, hogy Henryt ellenségséne a gonoszságától és saját indiscretiója által okozott hinájából megmentse.

Mit gondolsz Gyuri? A Squirenak az utolsó

menter rendelt legkevésbé sem csorbi-
elöttünk általánosan ismert tekintélyt-
és ha jelenben is, meg a jövőben is, mi-
tudunk több tanári szék vár betöl-
nyemen és közjé előnyére fognak
kölnözni, büszke lesz Kolozsvár városa.

Mily szép és nem lenne, ha megér-
dik, hogy dr. Mihályovits Miklós a kom-
muni tanszékhez és dr. Bikaferi Károly a
apostli állatorvosi akademiához juttatná-
mint physiologusok. Múlt utódaik len-
elődiknek: az egyik Klug, volt kom-
és jelenleg bpesti élettani tanárnak,
csak Thanoffernak az érdemeiben gaz-
physiologusnak, aki jelenleg az ana-
adja elő a budapesti egyetemen.

De bármint dől is el a dolog, megva-
rja röla győződve, hogy tanáraink régi
gonyjukhoz híven a közjót fogják te-
ni és nem hallgatva a budapesti clique
aláni tanácsaira első sorban a két physi-
gust ajánlják a miniszternek és ha ezután
adaczára más érte a kinevezés, nyu-
adhatnának gondolatainknak szabad
et, azon tiszta lelkiismerettel és feltetés-
hogy ha újra kezükbe kerülne az ügy,
hasonlóan cselekednének.

Dr.

Orvosi szakülés.

Kolozsvár decz. 15.

Az országos közegészségügyi egyesület
osztálya a mint már a pénteki szá-
kban hivatalos kezéből vett értesítés sze-
jelezve is volt, a sürgősebb városi köz-
egészségügyi dolgokról tegnap megtartotta
szakulását az élettani intézet palotájá-
A gyűlés n szép számú érdeklődő volt

A szakulást Albach Géza polgármester
totta meg. Rózsahelyi Aladár tanár beve-
előadásában vázolta a szakulások cél-
és irányát, melyben részletesen sorolta
az egészségügyi kérdések nagy tömegé-
és első között elővendőkét és tárgya-
alkot. Kimutatta, hogy irányban kell gy-
munkát látni az egyesületnek, hogy
tanácsadja, tanácsadja a vezetője lehessen a
szakulásgnak az egészségügyi intézmények meg-
létezésében vagy kezdeményezésében.

Utána dr. Bartha János városi főorvos
tatott be egy általa lött nyulat, melyben
gy korábban esett lövés következtében bor-
talt (göbcsét) talált. Miután pedig Ko-
vács területén a nyulat között járványá-
t az, hogy a puszkások elhibázzák s a sze-
nyulat egy-két rosazul belőtt borsó
nyagján s rétet kénytelenek étezhosszian
nyalni, indítványozza, hogy a megsebesített
nyulak részére járvány korház létesítsék.
Ez a kórházakba azután a póczegerek is
volnának veendő, mert ki lett mutatva
egy e szegény állatok 33 százaléka trichiná-
pusztul el. E járvány korház létesíté-
ny gyűlés megindítását javasolta.

Az emberek részére szerinte járvány
nyal nem szükséges azért mert nálunk
nyagereket nem esznek s ha mégis amerikai
nyagushból alakiba bele vetődik a trichina,
nyal az a tavalyi benczolt napzámoson ész-
talt, ha Kochinnal be nem oltják, el viseli
nyag is teljes egészséggel. Az orvosi tu-
nyag mai kezdetleges állapotában, a tanul-
nyag uti költség dacára, nagyobb mérvű
nyag termelésre van szükség s erre az or-
nyag korház jelenlegi zsufolt állapota a
nyagjobb szolgálatot teszi.

Példaképen utal arra, hogy a mult he-
nyal is 3 járványos beteg szállítottak
nyal Károlinnal s mind a hármat ugyan-
nyal ki is szállították.

A kivitelen a jövőben is lépést kell
nyal a behozatal, mert kitűnően a tud-
nyag érzékeny kárára felbomlik az egyen-
nyal a korház helyett épített és kitűnően
nyal benczolt palota kongani fog
nyal szegélytől.

A szépen kidolgozott felolvasást a hal-
nyag megjelentette. Egyébiránt dr. Gener-
nyal Antal egyetemi tudós tanár nyomban
nyal kitűnően bemutatós, miszerint leletének
nyal emberre nézve egészségtani jelentősége
nyal, mert ez nem cisticercus cellulosae,
nyal cisticercus pitiformis, mely emberbe
nyal, csak a kutya megá. At.

Utána dr. Szentkirályi Ákos tett jelen-
nyal a kolozsvári tejfogasztók érdekében
nyal intézkedésekről. Talpraesett mind-
nyal javaslatát a szakülés, beható megvi-
nyal után elfogadta s kidolgozásukat egy
nyal kitűnően bizottságra bízta.

Nevezetesen: hogy tartassanak ez irány-
nyal népszerű előadások — a milyeneket évek
nyal szokott volt tartani dr. Salamon József
nyal — mind a tejtermelőeknek a külvárosi olvasó
nyal; mind a fogyasztóknak a belvá-
nyal roban.

Végre Salamon Antal városi tanácsos
nyal fel az 1890 évi kolozsvári népszám-
nyal eredményének főbb adatait. Előadása
nyal közegészségig is nagyon érdekes és tanul-

ságos lévén, a szakülés érdeklődéssel hallgat-
ta s megjelentette.

Ezzel a szakulást az elnök bezárta.

Kérelmem.

A kolozsvári Mentő Egyesület
megalakult!

Hogy rendeltetésének meg is felelhessen, lelkes
férfiak munkája mellett, tetemes fölszerelésre és folyó
költségekre van szüksége, melyeket a közönség nagy-
lelkűségétől vár.

Mindnyájunkat érhet haj! Legyünk az utczán,
színházban, vagy nyilvános helyeken, vagy édes ott-
honunkban A dusszagadtól le a földhöz ragadt szegé-
nyig, ennek mindenki ki van téve és nem tudhatjuk,
hogy melyik perczen nyújthat nekünk segélyt a men-
tő egyesület és mentheti meg talán életünket is

Az egyesület tagjai teljesen díjtalanul,
tisztán emberbaráti szeretetből végzik
az első orvosi segélynyújtás nemesszolgálatát; ugy-
szintén teljesen díjtalanul szolgáltat-
nak ki a közt és gyógyászati eszközöket is

Alig van egyhamar jó ügy, mely a közönség
pártolására érdemes lenne!

Juttasson tehát mindenki felesleges filléreiből a
mentőegyesületnek is

Szíves adományokat és tagsági jelentkezéseket
elfogad az egyesület pénztárosa Tanács József
gyógyászorvos ur.

Kolozsvárt, 1891. deczember 15

HALLER KÁROLY, Dr. S. PATÁKY LEO,
elnök, titkár.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 15.

— **Bartha Miklósnak** azon fel-
köszöntője, melyet vasárnap este mondott,
mindjárt azután, hogy gr. Apponyi a 48-as
pártot oly meleg hangon s e párt törekvé-
seinek és elveinek rokonszenves méltánylásá-
val köszöntötte fel, a kormánypártiaknak
tűrtig szolgál többféle mende mondára. A
féltremagyarizációnak megszüntetése okából kö-
zöljük e felköszöntő szövegét gyorsírói föl-
jegyzések nyomán. „Nekem ma másodsor-
jut ki az eltörpülésnek az a veszélye, mely-
nek mindenki ki van téve, aki gr. Apponyi
után közvetlenül szól. De én a köteleesség
teljesítésnél nem mérlegem a veszélyeket; már
pedig az ő mostani beszédének hatása alatt
köteleességem vált egy kifejezést, mely-
lyet ma délelőtt használtam, helyreigazítani.
(Halljuk Halljuk.) Azt mondtam ugyanis,
hogy majd ha beteljesedik az idő, oda állunk
és oda kiáltjuk a nemzeti pártnak: a ti fel-
adatokat bevégződtök, adjatok helyet nekünk!

— Ezt én most, a gr. Apponyi imént el-
hangzott beszéde után helyre igazítottam és
így formulázom: Majd ha a nemzeti párt elérte
céljait, oda nyújtjuk kibontott zászlónkat és
azt mondjuk gróf Apponyi Albert ragadd meg
és vezess minket tovább. (Lelkes hosszas éljen-
zés, szűnni nem akaró taps.) Beöthy Ákos azt
modta felköszöntőjében, hogy Ázsiából jöttünk,
de a civilizáció által európai néppé lettünk. Ez
igaz; de megtartottunk jellemünkben egy
ázsiai vonást. Vezérek alatt jöttünk ide, ve-
zérek alatt raktuk le az alkotmány alapjait
és a történelem folyamában mindig nagy sze-
repe volt nálunk a vezéreknek. A legutolsó
század nagy reformmozgalmi és vezérek indít-
ványára, vezérek vezérlete alatt kezdődtek és
fejeztettek be. Ez bennünk az ázsiai vonás.
E vezérek nyoma, iránya, jelleme mindig meg-
látszott a nemzet viaskedélyén. Nem olyan
vezérektől szölok, kiket a hatalom tett azok-
ká, hanem a kiket a nemzeti közlelkiismeret
emelt a polczra. A Széchenyi nemzete olyan
volt mint ő: a haladás nemzete; a Kossuth
nemzete is olyan volt mint Kossuth: a lelke-
sedésnek nemzete; a Deák is olyan volt,
mint vezére: a jógnak nemzete. Nos uraim!
volt még egy vezértünk. Ennek hatása alatt
lett e szerencsétlen népből a Tisza Kálmán
nemzete. De új korszak következik. Ez érzel-
mek megfeszültsége, a közélet becstelensége
helyre áll, nemes ideálok lépnek előtérbe —
új vezért kap a nemzet — éljen gróf Apponyi
Albert. (Hosszas szűnni nem akaró éljenzés.)

— **Gróf Apponyi Albert,** az el-
lenzék hatalmas vezére a tegnapi esti gyors-
vonattal utazott el Budapestre Kolozsvárról.
A kiváló államférfiut a választók nagy
tömege kísérte ki az indóházhoz, a hol a ko-
lozvári választó polgárok ósztinte szeretettel
és bizalmat Szabó Samu tanár tolmácsolták.
A nemes gróf meghatva köszöntö meg szí-
vélyes bucsuszavakat és lelkes éljenzésektől
kísérte el a vonatra.

— **H6.** Ma reggel viradtunk az első
téli napra. Hó borította a házfedelet s az
utczákat. Nagy pelyhekben szállingozott fe-
lülről még 8 óra után is a hó pelyhek. Dél-
felé már eladni kezdett s lett az első hó-
ból locs-pocs.

— **Emlékkünnepély.** Szabó Ká-
rolynak az alhunyt nagy magyar történet-
írónak és bibliografusnak emlékét kegyeletes
ünnepélyvel ünnepelte meg a kolozsvári
egyetem. Tegnap délelőtt folyt le az ünne-

pély a redoutban, diszes és előkelő fényes
közönség jelenlétében. Koch Antal rector
magnifikus lendületes megnyitóját után Schil-
ling Lajos dr. a bölcsészeti kar dékánja tar-
tott emlékbeszédet Szabó Károly fölött. Schil-
ling dr. igazi magyar tudományos szellemben,
lelkismeretes fáradságos és buzgó kutatások
alapján teljes részletességgel, jellemzően és
és híven domborította ki Szabó Károly el-
tét és tudományos működését. S az emlék-
beszéd becses esszé, mely magvas kritikával
és mély hatással tárgyalja a magyar történet-
írási és bibliografusi irodalom elhunyt nagy
munkásának fontos és nagy tudományos je-
lentőségét. A hallgatóság mindvégig figye-
lemmel és élvezettel hallgatta a kitűnő be-
szédet, mely egyik méltó emlékét képezi
Szabó Károlynak.

— **Színház.** Kellemes estét töltöttek
azok, a kik tegnap este színházban voltak
Csiky Gergely „Örök törvény“ című 3 fel-
vonásos színműve került előadásra. Az örök
törvény, a szerelem, számos idylli epizód be-
leszővésére adott Csikynek alkalmat s ezeket
kedvesen, sikerülten játszták el a főbb sze-
replők. Az első felvonásnak mindjárt kezde-
tén kedves jelenet volt a szerelmi vallomás
Rozgai Endre (Ivánfi) és Szilvia (K. Gerő
Lina) között. Midőn Szilvia atyjának (Ko-
vács Gyula) hidegségeért szemrehányásokat
tesz, majd fölmelegíti gyermeki szeretete
forró hevélén s kebelére borul, hatásteljes
volt. Felvonás után háromszor hívták Gerő
Linát s Kovácsot a lámpák elé. A többi fel-
vonások is egész végig lekötté tartották a
nézők figyelmét. Az est sikeréhez hozzájárult
Szathmáry (Szentgyörgy) Gál Gyula az ame-
rikai szerepében, Hunyadi Margit és Megyeri
Dezső; a Komlódi Tamás szerepét kihuzhat-
ták volna a darabból, a cselekvénnyel ugy-
sem használnak semmit, a benyomást pedig ron-
tja. A zenekar az egyik felvonás között Loreley
szép dallamát a bágyadság s szentimentali-
son játszta az egyik folyónál közben. Pedig
e szép dalban van nemcsak érzés, de erő is.

— **Tegnap este** a színházban jelen
volt Apponyi Albert gr is ki a jobboldali
harmadik középpályában foglalt helyet. A
nemzeti párt kitűnő vezérfele, ki társasá-
gával egész a harmadik felvonásig maradt a
színházban a néző közönségnek általános fi-
gyelem tárgya volt.

— **A kolozsvári önkéntes tűzoltó**
egyletnek, hogy a nagy közönség vagyon és
életbiztonságára nézve megkívánható felada-
tának kellőképen megfelelhessen, használt
eszközei felszerelvényeinek kicserélésére s az
intézmény korszerű fejlesztéséhez, tetemes
összegre van szüksége. Ez okból a választ-
mány határozata folytán bizalomteljesen ké-
rem: kegyeskedjék a tullepon nyugtázott
összeggel tűzoltó intézményünk támogatásá-
hoz hozzá járulni. Hazafiai üdvözléssel, a pa-
rancsnokkásig.

— **Az erdélyi rom. kath. status**
igazgatótanácsa f. hó 14-én tartott ülésében
a marosvásárhelyi gymhoz tanárnak Hajkó
Lászlót nevezte ki; Budavári és Hám József
tanároknak rendes tanári személyi fizetési
polétkot megadta. Soó Gáspár Spaller József
és Hollitzer Sándor tanároknak fizetési elő-
leget Lédvitz József és Balog Antalnak ren-
dkívüli segélyt adott, Kovács Mózes udvar-
helyi kántoraitól nyugalmazta, Grünvald
Ignác és Ilyés Szanis tanulókat a gymból
kizárta, a székiyudvarhelyi és csiksomlyói
finóvdékre nevezetes határozatokat hozott,
többféle gazdasági és építkezési ügyet tár-
gyalt.

— **A „kolozsvári mentő-egye-
sület** igazgató bizottsága dr. Brandt Jó-
zsef szakelnök elnöklete alatt, f. hó 13-án
d. e. 11 órakor a sebészeti klinikai tantermé-
ben tartotta első ülését melyen a dr. Patáky
titkár által összehívott „ügyrend“ tárgyal-
tatott le és állapított meg. Az ügyrend
végleges jóváhagyás végett, a legközelebbi
választmányi ülés elé fog terjesztetni.

— **Az Emke és a budapesti**
kir. itélőtábla. Az Emke eddigi 7 évi
jelentéseit, miután mindenikből 150 pld. még
kézleltben volt, csinosan egybefűtve „hét
éves története“-t jelző címmel elátrá, az or-
szág legelőkelőbb férfainak megküldöt-
te közelebből az egyesület. — Ezekre már
több válasz érkezett, melyek közül épen ma
jött a budapesti kir. itélő tábla elnökének,
Vajkay Károlynak levele, értesítvén az
egyesületet, hogy „a kiválóan érdekes művet
a kir. itélő tábla könyvtárába helyezteték el
a tábla összes tagjainak használatára.“ A
tábla elnöke egyszersmind ósztinte köszö-
nének és hazafias tiszteletének ad kifejezést
„a fölötté lekötelező figyelemért.“

— **Hirtelen halál** Egy elzúllott
intelligens ember halt meg vasárnap este szini
előadás után. Kovácsnak hívták s hajdanában
ügyvéd és segéd szolgabíró is volt Szolnok-
Dobokamegyében. Egy darabig élvezte a kar-
zaton a „Madarász“ zenéjét, a második fel-
vonásban azonban rosszul lett, össze rogyott
s lezállították a lépcsőkön s alant fekteték
egy felvonáson át elalélva a löpcső házban.
Innen aztán az igazgató rendeletéből a ren-
döri szobába vitték be, hol néhány óramulva

a rendöri támogatás dacára s minden or-
vosi segély nélkül kiszenvedett. Hulláját be-
szállították a bonczatani palotába.

— **Az egyetemi hangversenye.**
A holnap esti egyetemi köri hangverseny,
mint az előjelekből következtetni, fényes si-
kerral fog az előzőkhöz csatlakozni. A je-
gyek nagy része már előre is le van foglalva,
épen ezért nagyon ajánlatos holnap a szin-
háznál a rendes időben (d. e. 9—1; d.
u. fél 4-től 6-ig) a még megmaradtakra
nézve intézkedni, mielőtt végkép elfogy-
nának. A hangverseny műsorának első részét a
nyitány, Tasscher József joghallgató s-avalata
Tarnay Alajos zongoraművész játéka (Liszt-
Chopin; Chautepolonaise) Sipulusz homoros
felolvasása és Kúry Klára éneke fogják ké-
pezni. A műsor második része lesz. „A 8-ik pont
egy ügyes kis vígjáték, melyet Benel Pauline
Mihály Mariska kisasszonyok és László Zoltán,
Oberschall Pál adnak elő. A darabot
Megyeri Dezső rendezte. Tarnay ma este 11
órákor, Sipulusz holnap reggel 6 órákor ér-
keznek Kolozsvárra.

— **500 frt az Emkének.** Az ősi
Maroszeék havasi birtokossága az erdélyrészi
magyar közművelődési egyletnek 500 frtot
adományozott.

— **Gyászhir.** Kovács János folyó hó
14-én élete 6-ik évében Kolozsvárt elhunyt.

— **Uj ügyvédek.** Négy tehetséges
és kiválóan szorgalmas ifjú tette le Maros-
vásárhelyt az ügyvédi vizsgát: dr. Mihály
József, dr. Katona László, dr. Miklósi József
és dr. Veress Sándor. Mind a négyen a ko-
lozvári egyetemen végezték jó sikerrel a jog
és államtudományi tanulmányokat, itt tettek
tudori vizsgát is és közülük dr. Mihály Jó-
zsef Kolozsvárt működik a Bokross-féle ügy-
védi irodában. Az ügyvédi vizsga igen szé-
pen sikerült s a tehetséges új ügyvédek meg-
érdemlik a gratulációt.

— **A n.-várdi sertesvásár decz.**
11-én. Felhajtó t mintegy 30000 drb. ser-
tés, Csütörtökön a vásár előtti napon a
kecskeméti, szabadkaiak és bajaiak meg-
vettek 3—4000 drbot és fizették a prima
primissimának kilóját 35—38 krig. Kőbá-
nyai kevés volt és fizettek 30—34 kg. Ézen
azaz csakis két évszékre vonatkoznak 170—
200 kgig. Pénteken délután még cirka 12000
eladatlan maradt. A vásáron nyomott hangu-
lat uralkodott.

— **Az ebéd ideje.** Étekezés beosz-
tása tekintetében a francziák a legpraktiku-
sabbak. A reggeli után a déli órák körül
esznek egy rövid villás reggelit s a tulaj-
donképeni ebédet, a melytől mi 12 óra és 3
óra között szoktunk a viszonyok és körül-
mények szerint elfogyasztani, este 6—7
óra hagyják. Nagy ennek az étrend be-
osztásnak a gyakorlati haszna azért, mert ez
által a testi és szellemi erőket jobban lehet
kiaknázni, s az ember könnyebben, kevesebb
megerőltetéssel végzi el a maga elé tűzött
feladatokat. A munka idő a kolozsvári hiva-
talokban is ma már reggeli 8 órától délután
2 óráig fél háromig sőt 3-ig is tart a viszonyok
szerint s csak azután térhet, mehet ebédre a
tulságosan ki idezett, munkában ki fáradt hiva-
talnok. Ilyenkor az ebéd már nem is esik jól
Még a társaság sem vidítja fel az étkezést,
mert családtagok, hogy fél kettőkor iskolá-
ba mehessenek a gyermekek, kénytelenek
már korábban étkezni, vendéglőkben hasonló-
képen magábanosulni egy-egy elhagyott asz-
tálnál a későn ebédelő. A rosszul elfogyasz-
tott ebéd után lomha, komoly szellemi
munkára nehézkes és többnyire képtelen a
test. Pedig a délutáni órákra sok és fontos-
teendő elvégzése jut. Fiatalabb embereknel
ez az idő marad az önképzésre, mások pedig
ez alatt az idő alatt igazítják el a fontosabb
társadalmi és egyleti ügyeket, a melyek nél-
kül ma már elenni nem is lehet. Erre az
időre esik a villág eseményeinek a lapokból
való áttekintése és épen az alatt az idő alatt
a legnehézkesebb a test és az agy. Meny-
nyivel jobb lenne az, ha a déli órák körül
valami rövid villás reggelit enne az ember.
A mely után pompásan lehet nyomban dol-
gozni, gondolkodni, tanulni, sétálni egész es-
tig s este a teljesen bevégezett munka kel-
lemes tudatával teljes szellemi nyugalom mel-
lett a vidám családi körben vagy a társa-
ságban fogyasztathatók el nyugodtan az
ebédet. Esti ebéd után színházat vagy hang-
versenyt is sokkal jobban tudnók élvezni.
Dolgozni pedig ily beosztás mellett minden
estre könnyebben és többet tudnánk. A ven-
dégülők próbát tehetnek az ebéd áttételével
s feltéve, hogy nem esigáznák fel az árakat,
a kezdeményezőknek jóvedelem tekintetében
nagyan jól bejöttne.

— **A vezérhadbizottság köréből.**
A „Magyar hirlap“ terjedelmes közleményt
hoz Cserhalmay Ferenc vezérhadbiztos Blancez
Vilmos vezérhadbiztos címmel és jelleggel
felruházott I. osztályú főhadbiztos kdszöbön
álló nyugdíjazásáról és oly magyarázatokkal
kíséri e hírt, a melyekből az világlik ki,
hogy a két vezérhadbiztos és a honvédelmi
miniszterium kebelében működő hadbiztos-
ságnak több tagja oly kegyekben és előnyök-
ben részesítette Bernfeld Mór, a magy. kir.

honvédség volt szállítóját, a melyek a kis-
ipar rovására mentek s nekik anyagi hasz-
not hoztak. A mint mi értesültünk, a két
nyugdíjazás egymással összefüggésben nincs
s annál kevésbé lehet, mert Blancez Vilmos
vezérhadbiztos nem is működik egy osztály-
ban Cserhalmi vezérhadbiztossal s az elé az
osztály elé, melynek Blancez Vilmos a vze-
tője, a Bernfeld-féle szállítási ügyek egyáltalán
nem tartoznak. Lapunk egyik munkatársa
különbön fölkereste Blancez Vilmos vezérhad-
biztost, közvetlen forrásból akarván meggyő-
ződést szerezni az ügy valódi állásáról. Blancez
vezér-hadbiztos azonban kijelentette munka-
társunk előtt, hogy a szolgálati köteleke foly-
tán nem éri magát feljogosítva, hogy hirl-
lap utján bármily nyilatkozatot tegyen. A
mennyiben azonban egy s más oldalról érte-
sítve vagyunk, úgy tudjuk, hogy a vezér-
hadbiztos alaptalanul von az e litett közle-
ményben megtámadva és az említett szolgá-
lati kötelekből kifolyólag, szolgálati uton
fogja ez ügyben a megfelelő lépéseket meg-
tenni. Gromon Dezső államtitkár lapunk
egyik dolgozótársa előtt azt a nyilatkozatot
tette, hogy a M. H. által közölt adatok sem-
mi alappal sem bírnak. A mi Cserhalmi és
Blancez tábori biztosoknak a nyugdíjaztatását
illeti, ez már egy év óta függő kérdés. Cser-
halmi hadbiztos már nyegvenként év óta van
állami szolgálatban s így már három év előtt
megváltott volna s akart is a szolgálatól
megválni. Csakis köteleességérzetből maradt
meg helyén. Blancez hadbiztos pedig beteges
ember s már évek óta kéri nyugdíjaztatását.
Csakis hosszú kapacitálás után lehetett rá-
venni arra, hogy addig maradjon meg a szol-
gálatban, a mig az új szabályrendelet,
a melynek megalkotása körül nagy érde-
mek vannak, elkészül. Gromon államtitkár
a leghatározottabban állította, hogy a hon-
védelmi miniszteriumban semmi olyan nem
történt, a mi becsületbe vágna egyik vagy
másik hivatalnoknak. Mert ha történt volna
valami rendeltetéség ugy már rég megindi-
tották volna az illető ellen a hivatalos eljárás-
t ehettől egy a büntvizsgálatot. Így történt ez
lehelány év előtt is az ismert ruhajári keze-
lőség affairnél is, a melynek büntése még ma
is a börtönben ül.

— **Szarvas emberek.** A bécsi bel-
gyógyászati egylet legutóbb tartott ülésében
Lewin tanár bemutatta egyik betegét, a ki-
nek mindkét tenyerén és talpán sarva volt
A talpáról a sarv már leesett, de a tenye-
réről még nem és innen is csak operáció
után lesz eltávolítható. A bőrbetegségeknek
ez a sajátságos neme már a 14-ik században
sem volt ismeretlen; ekkor még azt hittek
az ilyen s arvas emberek, hogy ezek ké-
rődzselek is. A sarvas emberek ritkák, He-
bra tanár 100,000 beteg között csak kettőt,
Lewin pedig 130,000 beteg között csak
egyét talált. Egy sarvnál több ritkán for-
dul elő, Lewin tanár betegének öt volt,
Nanzuron tanár pedig 130 apró sarvasokát
számolt meg egy 18 éves moszkvai leány
testén. Leggyakrabban a fején vagy a hom-
lokán üt ki a sarv, de néha a test többi
részén is: a szemhéjon, az ajkon, a nyelven
stb. A sarvak alakja nagyon változatos,
nagysága néha fölülhaladja a 30—40 cen-
timétert, néha látható, néha pedig, főleg a
férjeknél láthatatlan.

— **A difteritis ellen.** Dr. Bors

Lajos, fővárosi orvos oly szert talált fel mely
eddig sok száz esetben csálhatatlan gyógy-
erejűnek bizonyult. A szer, melynek neve
„Antidifteritikon“ eddig nemcsak a magán
praxisban alkalmaztatott, hanem kipróbáltatott
teljes sikerrel a nyilvánosság terén is, a meny-
nyiben Kassán a feltaláló személyes kezelése
mellett, a tavalyi difteritis járvány alkalmá-
val, e szer segítségével a megbetegedettek 97.9
százaléka volt megmenthető, holott a más
módszerek szerint kezelt eseteknek csak 25
százalékát lehetett sikeresen gyógyítani. Ily
eredményekre hivatkozván dr. Bors Lajos,
immár igényt tarthatna arra, hogy kormány-
engedéllyel, a fővárosi kórházakban is
mutathassa be szerének gyógyító hatását.
Tekintve a fertőző betegségek pusztításait,
valóban érthetően, mért vonnak meg tőle
ez alkalom arra, hogy gyógyíthatóknak bi-
zonyítson oly betegséget, a melylyel eddig-
elő nem igen birt az orvosi tudomány.

— **Az influenza.** Az influenza Ber-
linben már hetek óta grasszál. Már többen
influenza következtében meg is haltak. Lon-
donban a mult heten heten haltak meg in-
fluenza következtében. Edinburgban a halá-
lozások mind strűbben fordulnak elő. Párizs-
ban az influenzában szenvedők száma roha-
mosan emelkedik. — Bécsben az influenza
egy orvosi szaklap állítása szerint csak szór-
ványosan lépik föl. — Pétervári orvosi ja-
lentések szerint az influenza mind strűbben
szedi áldozatait.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólapajtános:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Azon jó hírnév alapján, melyet czégem
74 évi fennállása alatt lelkiismeretes és szo-
lid ügykezeléssel megallapított, bátor vagyok
már 8 év óta fennálló

Kolozsvári fiók-üzletemet

is a nagyérdemű közönség becses figyelmébe
és szíves partfogásába ajánlani.

Ségesvart, 1891. deczember hó.

Id. MISSELBACHER J. B.

BCH Cluj-Napoca.

Hirdetések.

266—1891.
k. gy. szám.

1100. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Ezennel közzé teszem, hogy Zilah város képviselő-testülete elhatározta, hogy a város tulajdonát képező belpiaczi vásárvám, barom állás-jegy és kövezet vám-jövedelmet

folyó évi Deczember hó 20-án délelőtt 9 órakor

a város házában együttesen kiadni ismételt megkísérti.

A bérleti idő tart 1892. évi Január hó 1-ét napjától 1894. évi Deczember hó 31-ig terjedő 3 évig.

A kikiáltási ár 7665 frt 65 kr., melynek 5% bánatpénzül az árverelő bizottsághoz befizetendő.

Az árverési egyéb feltételek az árverésig a tanács irodában megtekinthetők.

Zilah, 1891. deczember hó 6.

Péntek Farkas,
polgármester.

Hirdetmény.

Háromszékmegye Kilyén községében, hol vasuti állomás van, egy Curiális

belső telek,

a hozzátartozó 31 katasztrális hold szénafü és szántó, legelő és erdőrésszel egyetemben 6 egymásután következő évre

1892. évi április hó 24-től kezdve

haszonbérbe kiadó, esetleg jó feltételek mellett örökáron is eladó.

Értekezhetni lehet írásban vagy szóval a tulajdonosnál Sopronban (Uj-utca 25. szám alatt).

A Curiálisban van ur-lak, kőház, faház, 24 lóra istálló, 2 csűr bornából, zindelyvel kocsiszin, sütő és egy hold gyümölcsös és veteményes kert, mind kitűnő jó állapotban.

Sopron, 1891. deczember hó 12-én.

MOLNÁR BALÁZS,
birtok-tulajdonos.

1101. (2—3)

Nem lesz szeplője, bőrtájkja és pörénese, ha szorgalmasan használja a

Dr. Arczenöcsöt . . . 35 kr.
Dr. Mosdóvizet . . . 40 kr.
Dr. Salvator-szappant . 40 kr.
Lyoni rizslisztet 50—80 kr.

KÉZPASZTÁNTÓL (60 kr.) 3 nap alatt minden kéz gyengéd és fehér lesz, csak nem szabad hamisítványokat elfogadni.

Figyeljen a teljes címre!!

különb az arc el van rosva.

GYÁR ÉS SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

SALVATOR-GYÓGYSZERTÁR NASIEBAN,

ESZÉK MELLETT.

Ismétlárúsitóknak a legmagasabb engedmény.

Raktár: Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Király-utca 12. szám.

Szelvénysszám 437.

Ezen szelvény beküldése után, ingyen küldjük a Toilette-titkok című füzetet, melynek ára különben 25 kr.

785. (11—14)

Sz. 320—1891. v. h.

1102. (1—1)

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közölni teszi, hogy a székesudvarhelyi kir. járásbíróságnak 3254—1891. polg. számú végzése által segessvári Bretter Sámuelnek, képviselve ügyvéd Roth Károly által, lengyelfalvi Báró Orbán Ottó ellen 230 frt és 60 frt tőkék és járulékaik iránti ügyben, alperesnél Lengyelfalva községben összesen 670 o. é. frtra becsült következő javai, úgy mint: három darab sütőt pejszörtyű kanca 4 évesek, egy pejszörtyű kanca 7 éves, egy fekete szörtyű kanca 6 éves, egy kék szörtyű tehén 8 éves, két darab fehér szörtyű tinó-tinó 3 évesek, ezen ingók Lengyelfalva község házában 1892. évi Január hó 7-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverezésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívjuk mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár fölségére fognak utasítani.

A székesudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Sz.-Udvarhelyt, 1891. évi deczember hó 14-én.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

KISS ERNŐ

VASKEKESKEDŐ,

KOLOZSVÁRTT (Főter.)

Ajánlja a legdúsabban berendezett nagy raktárát:

Lüttichi vadász-fegyverek és eszközök,

Korcsolya különlegességek,

Berndorf alpacca, China-ezüst, nickl és bronz diszmű-árak,

Villanyos vezetékek berendezések, vasbútorok, tűzmentes pénzeszközök, Friedlandi szabályozható kőszén-kályhák,

(Petrozsényi) Szalon kőszén stb.

s mindennemű gazdasági, konyha- és háztartási cikkekben. 1068. (8—30)

Eladó hizott sertések.

kolozsmonostori m. k. gazd. tanintézetnél
eladó

5 darab nagy hizott sertés,

darabonként 250—280 kilogramm; leölve, perzselve, beszállítva kilonként **38** kron.

60 darab süldő,

70—80 kilósak; leölve, perzselve, beszállítva kilonként **32** kron.

Az állatok megtekinthetők és kiválaszthatók a Szamoson túli „András“-majorban.

Értekezhetni s megrendelni lehet Ásványi Lajos intéző urnál (temp om épület) 1064. (5—6)

Eddig fölülmulhatatlan!

MAAGER VILMOS-féle

valódi tisztított

Dorsmájolaj
Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségéről fogva gyermekeknek is különösen ajánlatos és rendeltetik mindama esetekben, melyekben az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását elakarja érni.

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben, III. 3., Heumarkt 3., valamint az osztrák magyar monarchia legtöbb gyógyszerárán.

Kolozsvárt kapható: Wolff J., Székely Miklós, Dr. Embler B., Palóczy Lajos gyógyszerészek urnakál; — továbbá Gergely Ferenc és Misselbacher J. B. kereskedő urnakál. 937 (14—18)

HIDUTCZA

Dr. Weiss Miksa ház 24. sz. alatt

KEZMÜ-ÜZLETNEK

ARJEGYZÉKE:

1 méter Valeria flanel 26 krtól 38 krig.
1 méter cr-ton legújabb minták 18 krtól 32 krig.
1 méter 90 c. széles divatos ruhazövetek és csavánok 40 krtól 95 krig.
1 méter 98 c. széles fekete tergo 45 krtól 1 frt 35 krig.
1 méter 99 c. széles divatos valmók 58 krtól 80 krig.
1 méter 98 c. széles sifon 18 krtól 44 krig.
1 méter 84 c. széles paplanlepedő vászon 60 krtól 1 frt 20 krig.
1 méter 54 c. széles kreasz gyolcs 40 krtól 90 krig.
1 garnitúr 6 személynék fehér len abrosz és 12 szervéta 3 frtől 4 frtig.
1 garnitúr 12 személynék fehér len abrosz és 12 szervéta 6 frt 50 krtól 8 frtig.
1 darab szines kávé abrosz 70 krtól 1 frt 60 krig.
12 darab szines kávé szervéták 1 frt 10 krtól 1 frt 30 krig.
1 darab fűző (Miedor) 50 krtól 4 frtig.
1 pár gyermek strimptli 6 krtól 75 krig.
1 pár női strimptli 13 krtól 90 krig.
1 pár férfi kutyabőr kesztyű 90 krtól 1 frt 45 krig.
1 pár női clacebőr kesztyű 3 gomb 95 krtól 1 frt 10 krig.
1 darab esernyő 85 krtól 2 frt 80 krig.
1 darab selyem esernyő 2 frt 20 krtól 5 frt 50 krig.

A fenti cikkekben kívül dús választékban kaphatók fehér és mintás barchetek, Valéria flanel, segessvári szőttek, len zsebkendők, paplanok, futószőnyegek, ruhabélések, halcsontok, gombok, csipkék, selyem szalagok, kősz gyapok, gépcéknák stb.

Gyári raktár teli posztó és himaljai nagy kendőkből.

Ajánlom a dusan berendezett belmagyar-utca 3. szám alatti Budapesti bazárt.

986. (9—10)

FÓTÉREN

Br. Jósika-ház 9. sz. alatt

DISZMÜ-ÜZLETNEK

ARJEGYZÉKE:

1 pár csizma lakszárral 2 frt 40 krtól 3 frt 50 krig.
1 pár posztó házi cipő sarokkal 80 krtól 2 frtig.
1 pár posztó női csizma cipő 3 frttől 3 frt 80 krig.
1 pár bőr női csizma cipő 3 frt 80 krtól 5 frt 50 krig.
1 pár bőr férfi csizma cipő 3 frttől 5 frt 50 krig.
1 pár bőr női csizma cipő 2 frt 60 krtól 3 frt 50 krig.
1 pár bőr gyermek félcipő 80 krtól 90 krig.
1 pár bőr gyermek csizma cipő 95 krtól 1 frt 40 krig.
1 pár bőr gyermek csizma cipő szeges talp 1 frt 70 krtól 2 frtig.
1 pár bőr leány csizma cipő szeges talp 2 frttől 2 frt 80 krig.
1 pár bőr leány csizma cipő szeges talp 2 frt 40 krtól 2 frt 80 krig.
1 pár bőr leány csizma cipő szeges talp 2 frt 40 krtól 2 frt 80 krig.
1 pár női bőrgyűrű csizma cipő 1 frt 70 krtól 2 frt 40 krig.
1 pár női aranygyűrű csizma cipő 1 frt 90 krtól 2 frt 40 krig.
1 pár női leány csizma cipő 2 frt 40 krtól 3 frt 20 krig.
1 pár női leány csizma cipő 2 frt 40 krtól 3 frt 20 krig.
1 pár női leány csizma cipő 2 frt 40 krtól 3 frt 20 krig.
1 pár női leány csizma cipő 2 frt 40 krtól 3 frt 20 krig.

A fenti cikkekben kívül jutányos árban és dús választékban kaphatók férfi és női posztó kalapok és téli sapkák, férfi ingek, nyakkendők, téli és nyári harisnyok, Jaeger ingek és nadrágok; mindennemű nürnbergi galanteria és gyermek játékok illatszerek, szappanok és arczenácsok, ufazó bőrdíszek, sítábotok.

Gyári raktár házi papucsokból.

Mély tisztelettel **KOHN LAJOS**, üzletvezető,

(Főter., Br. Jósika-ház.)

!!CSAK DECZEMBER HÓ 20-IG!!

Rendes Szidor és Testvére fióküzletében (ezelőtt Merza Gerő) Főter.

Hatóságilag engedélyezett **VÉGELEDÁS**

Cs a k D e c z e m b e r h ó 20-i g

a fióküzlet teljes felosztása miatt.

Divat-kelmék, egyes ruhák, plüchök, selymek, bársonyok, csipkék, téli kendők, diszek, foulardeok, esernyők, napernyők, vattázott felsők, muffok, boák, sapkák stb. stb.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKUL minden áron eladatnak.

905. (38—x)